

Stev. 20 Leto V. Lastniki in izdajatelji: Okrajni odbori SZDL Črnomelj, Kočevje in Novo mesto. — Izhaja vsak petek. — Urejuje uredniški odbor. — Odgovorni urednik Tone Gošnik. — Uredništvo in uprava: Novo mesto, Cesta komandanta Staneta 25. — Poštni predal 33. — Telefon uredništva in uprave 127. — Tekoči račun pri Mestni hranilnici v Novem mestu 616-H-T-24. — Letna naročnina 480 din, polletna 240 din, četrtletna 120 din. — Tiska Tiskarna »Slov. poročevalca« v Ljubljani.

Dolenjski list

Tednik okrajev Črnomelj, Kočevje in Novo mesto

KNJIŽNICA

OD TEDNA DO TEDNA

V zadnjih dneh je na ženevski konferenci vprašanje Indokine skoraj docela izrinilo korejsko vprašanje. Javne seje o Indokini so te dni zamenjali s tajnimi sejami, na katerih sodelujejo predstavniki devetih držav.

Na dosedanjih razgovorih sta obe zainteresirani državi Francija in Ho Si Minhov Vietnam sprožili svoje predloge glede ustavitve sovražnosti.

Cilj Ho Si Minhovih predlogov je v bistvu takšen: prvič, doseči ustavitve sovražnosti in vzpostaviti mir; drugič, zagotoviti vzpostavitev miru na temelju priznavanja pravic narodov Indokine; tretjič, navesti prijateljske siske med Indokino in Francijo na temelju enakopravnosti in medsebojnih koristi.

Francoska delegacija, ki jo predvsem zanima ustavitve sovražnosti, a ni pripravljena privoliti v politično ureditev Indokinskega vprašanja, pa je v precej težavem položaju. Vojaški položaj v Indokini se s padcem Dien Bien Fuja in ofenzivo vietnamskih enot v usju Rdeče reke še poslabšala. Razen tega so nastale tudi težave v parlamentu, ker poslanci zahtevajo takojšnjo debato o Indokini in je sprjico tega te dni Lanielova vlada malone padla. K tem težavam se je pridružil še najnovejša stališča Washingtona, da je Indokina sicer važna, da pa ni več bistvena za »svarnost jugovzhodne Azije in ZDA.«

Ko se je pokazalo, da si gledišti obeh delegacij povsem nasprotujeta, sta se pojavila dva posrednika. Najprej je dva britanske delegacije Eden, pozval delegacije k praktičnemu delu, katerega sad naj bi bila ustavitve sovražnosti. Zatem je Molotov sprožil kompromisni predlog. Predlagal je namreč nevtralno komisijo za nadzorstvo nad ustavitvijo sovražnosti.

Kar se tiče poročev, je Molotov sprejel francoski načrt, naj bi v primeru kršitve sporazuma o ustavitvi sovražnosti sklicali posvetovanje vseh držav, ki v Ženevi razpravljajo o Indokini.

Tajna pogajanja, ki so se te dni začela, bodo vsekakor hitro pokazala, koliko je SZ pripravljena dejansko privoliti v kompromisno rešitev in — za kakšno ceno.

Ko se začela tajna pogajanja o Indokini, so Francozi razveljavili sporazum o evakuaciji ranjencev iz Dien Bien Fuja in spet začeli bombardirati cesto št. 14, po kateri naj bi evakuirali ranjence. Zato ni nič čudnega, da so že takoj na prvi tajni seji obravnavali to vprašanje in da so sprožili v zvezi z tem vrsto obtožb in protioptožb glede ravnanja s ranjenici, glede tega, kdo je kriv, da je sporazum o njihovi evakuaciji padel v vodo in podobno.

Dosedanji potek ženevske konference je pokazal, da bo moč doseči na njej uspeh samo, če bodo delegacije predlagale realistične, sprejemljive predloge za reševanje problema, ki so na dnevnem redu.

Ce ne bodo ubrali te poti, od ženevske konference ne moremo pričakovati velikih sadov. Neuspeh ženevske konference pa bi zavril popuščanje mednarodne napetosti in okrepil težnje, ki se že pojavljajo na raznih straneh, da bi na raznih sestankih med veleislami, mimo OZN in mimo širših mednarodnih forumov reševali svetovne probleme. Ta pot pa je nevarna ne samo za male narode, temveč tudi za veleisl.

III. Kongres Zveze komunistov Slovenije

V Ljubljani se je začel v torek III. kongres ZKS, kateremu prisostvujejo razen izvoljenih delegatov in članov CK Slovenije delegat CK ZKJ Edvard Kardelj, gostje iz drugih republik, predstavniki JLA, gosti iz Trsta, Gorice, Koroske in drugi.

Kongres ima naslednji dnevni red: politično-organizacijsko poročilo o delu ZKS med II. in III. kongresom, referat sekretarja CK ZKS Mihe Marinka: »Zveza komunistov v boju za socializem«, poročilo revizijske komisije, volitve novega CK in revizijske komisije ter razno.

Ker ob zaključku lista kongres še traja, bomo o njem več poročali v naslednji številki.

Iz govora tovariša Tita na kongresu ZK Srbije:

SOCIALIZMA NE MOREMO GRADITI BREZ KMETOV

Imamo velike možnosti za povečanje proizvodnje ne samo v industriji, temveč tudi v kmetijstvu — Zato gre naša politika za tem, da pomagamo tudi kmetom izboljšati proizvodnjo

Na nedavnem kongresu Zveze komunistov Srbije je govoril tudi tovariš Tito o nalogah komunistov v podjetjih, komunah in na vasi. Objavljamo del njegovega govora, ki govori o zadržnem vprašanju in o nalogah komunistov:

...Glejte, zakaj, tovariši, gradimo industrijo, zakaj industrializiramo deželo. Kmalu bo dograjena naša težka industrija in že gradimo industrijo za široko potrošnjo. Tovarni imamo pri nas v Jugoslaviji že mnogo; mnoge so začele že obratovati, mnoge pa bodo kmalu začele. Kdo pa bo potrošnik teh industrijskih izdelkov? Sami delavci? Nikakor ne, v nobeni deželi — ne glede na to, koliko je narasla delovna storilnost in tehnika — ni bilo tako, da bi sami delavci ali prebivalci enega mesta zadostovali sebi. Socializma ne moremo graditi brez kmetov, brez tega najširšega potrošnika. Socializem niso samo tovarne; socializem je tudi ugodno stanje državljanov, sploh delovnih ljudi na

ali drugače združevati. Tudi v deželah, kjer je kmet na visoki stopnji razvoja, kjer je kmetijstvo razvito, tudi v kapitalističnih deželah imajo najrazličnejše oblike zadržništva. To pa je vse koristno za našo družbeno skupnost. Glavno je pri nas to, da preprečimo, da onemogočimo izkoriščanje tuje delovne sile, ni pa se nam treba bati, če bodo kmetje mogli in znali iz tistih 10 ha dobiti nekaj več — saj je kmečka družina čisto dokaj velika. Čim več bodo pridelali, tem več bo dobila tudi naša skupnost sploh. Naš cilj na vasi je isti kakor v tovarnah:

Če delavci večajo delovno storilnost, če odkrivajo zmeraj nove metode za pospeševanje proizvodnega procesa, koristijo to njim in vsej skupnosti...

...Ko sem govoril o tem, da smo prelomili s tisto staro prakso, nisem s tem mislil, da imamo na splošno negativen odnos nasproti delovnim zadržugam kot takšnim. Ne, delovne zadržuge, sposobne življenja, delovne zadržuge, ki imajo pravilno organizacijsko sestavo, kjer je vodstvo pravilno, takšne zadržuge so velikanega pomena za zadržuge in za vso našo skupnost. Se zmeraj menimo, da bo nekoč pozneje, ko bodo kmetje sami spoznali potrebo po tem, da bo šele takrat nastal dokončni preokret pri nas za povdigo kmetijstva na višjo stopnjo, in da bo lice vsega našega kmetijstva tedaj nekoliko drugačno kakor je zdaj. Toda v tem pogledu moramo

VREME

ZA CAS OD 21. DO 31. MAJA
Vreme se bo sicer izboljšalo, vendar bodo še pogoste krajevne plohe. Deževni dnevi bodo 23., 28. in 31. maja, ostali pa sončni in topli.

RAZPIS

za sprejem slušateljev v Politično šolo pri CK ZKS

Uprava Politične šole pri CK ZKS razpisuje sprejem slušateljev v redni petmesečni tečaj, ki se prične 1. septembra t. l. Sola je namenjena predvsem delavcem in delavkam, zaposlenim v industrijski proizvodnji in tudi politično aktivnim članom vseh množičnih organizacij.

Interesenti naj do 15. junija 1954 pošljejo prijave na upravo Politične šole pri CK ZKS — Ljubljana, Parmova 37, tel. 23.981, int. 206.

V prijavi naj prosilci navedejo: osebne podatke, katere šole in tečaje so obiskovali, staž in funkcije v političnih organizacijah, osovni poklic in zaposlitev, višino mesečnih prejemkov.

Gojencem izven Ljubljane je zagotovljeno bivanje v internatu Politične šole. Vse podrobnejše informacije lahko dobijo interesenti pri upravi Politične šole in na Okrajnih komitejih svojega okraja.

Uprava šole

Deset let v službi ljudstva in socialistične domovine

Deseto obletnico obstoja in dela jugoslovanske varnostne službe je pretekli teden dostojno in slovesno proslavilo tudi Novo mesto. Na predvečer obletnice je bila v polni dvorani Doma ljudske prosvete svečana akademija. Udeležili so se je vidni predstavniki okrajnega in mestnega ljudskega odbora, člani OK ZKS, okrajnega odbora SZDL, predstavniki organizacij, delovnih kolektivov in ustanov.

Po tem, ko je orkester KD Dušan Jereb pod taktirko Ivana Mitiga odigral državno himno, je o razvoju, nalogah in dosedanjih uspehih organov državne varnosti govoril tov. Franc Kolar. V daljšem, jedrnatem pregledu je opisal dejavnost naše varnostne službe izza časa ilegalnega dela Komunistične partije Jugoslavije, preko okupacijskih let in povojnega dela. Omenil je številne žrtve, ki so jih VOS in kasneje OZNA ter UDV žrtvovali za varnost do-

movine. Junaska dela pripadnikov Varnostne obveščevalne službe, kateri je pomagalo vse delovno ljudstvo preko OF, so sestavni del zmagovite revolucionarne borbe za našo nacionalno in socialno osvoboditev. Organi, ustanovljeni formalno pred 10 leti, izvršujejo v varnostni notranji službi tudi danes vse svoje naloge v korist reda in varnosti državljanov in celotne socialistične Jugoslavije.

Po govoru je moški pevski zbor KD Dušan Jereb z dirženim tonom Markljem ubrano zapel Simonitijsvo Staro pun-

Predgrajani vabijo

Občinski odbor Zveze borcev Predgrad vabi vse borce partijskih enot, ki so sodelovali pri napadu na fašistično postojanko Stari trg 1. junija 1942, da se udeležijo občinskega praznika, ki bo letos 1. junija v Starem trgu in Predgradu.

Občinski odbor ZB Predgrad

Zadruga na Kočevskem so prigospodarile lani skoraj 100 milijonov dobička

Dobro pripravljenim (vsaj za večino zadržug to velja) in obiskanim občnim zborom kmetijskih zadržug na Kočevskem je sledil 6. maja občni zbor OZZ Kočevje.

Zanimiva in izčrpna poročila o delu, uspehih in pomankljivostih zadržništva na Kočev-

skem sta dala predsednik OZZ Blatnik in tajnik Sporar. Poročila so bila predmet živahnega razpravljanja delegatov.

Na Kočevskem deluje 22 kmetijskih zadržug in 2 KDZ, ki imajo 21 živinorejskih odsekov, 15 poljedelskih, 16 sadjarskih, 15 gozdarskih, 15 domače obrti, 18 hranilno-kreditnih, 32 trgovskih in 22 odkupnih odsekov. Razen KZ Oslinice imajo vse zadržuge živino organizirano v rodovnikih.

Kočevska s svojimi 34.000 prebivalci je bila še nedavno pretežno kmetijska. Danes se v glavnem bavi s kmetijstvom 50 odstotkov prebivalcev. V okraju je 3745 drobnih kmetijskih posestev in od njih je 3250 posestev organiziranih v zadržugah.

Lansko poslovanje so zaključile kmetijske zadržuge z aktivno. Skupno so imele prometa 774.383.000 din, čistega dobička pa so prigospodarile za 99 milijonov 600.000, kar je lep dokaz dobrega gospodarjenja. Dobitek je bil razdeljen v sledeče sklade: investicijski 16.500.000, obratni 70.690.000 ter za ostale sklade in kulturno prosvetne namene 9.175.000. Med zadržugami je bilo razdeljeno 2.476.000, kar je v primeri z lanskim letom za 2.800.000 din manj. Razveseljivo je, da narašča pri zadržugah zanimanje za napredek kmetijstva, živinoreje, lesne predelovalne industrije itd.

Skupno število rodovniške 21-

Tudi ob 62. rojstnem dnevu pošiljajo delovni ljudje Dolenjske, Kočevske in Bele krajine dragemu maršalu Titu svoje najpriskrbnejše čestitke in pozdrave: NA MNOGA LETA, DRAGI TOVARIŠ TITO, ZA SREČNO IN PROCVIT LJUBLJENE SOCIALISTIČNE DOMOVINE!

Že drugič je maršal Tito botroval v novomeškem okraju

V nedeljo 16. maja so imeli v Sentrupertu prav posebno svečanost, kakršne tam še ni bilo: Maršal Tito je botroval enajstmotroku Ferdinandu in Marije Lukek iz Sentrupertu št. 61. Visokega botra je zastopal ljudski poslanec Niko Silih.

Dvorana prosvetnega doma je bila premajhna, da bi lahko prisostvovali obredu botrovanja vsi, ki bi radi, zato jih je veliko ostalo zunaj. Dvorano so do zadnjega kotička napolnili vzradoščeni domačini, od najmanjših cibicanov pa do sivolasih starikov. Navzoči so bili tudi predstavniki občinskega in okrajnega LO ter množičnih organizacij. S toplimi besedami se je v imenu vseh prisrčno zahvalil dragemu maršalu za njegovo pozornost šolski upravitelj Bojan Brezovar. Poudaril je globoko hvaležnost Lukekove družine in vseh prebivalcev občine za to naklonjenost ljubljenega voditelja, s katero so zelo počaščeni.

Nad vse lep je bil prizor, ko je pionir izročil zastopniku šopek rož in izrekel maršalu Titu toplo zahvalo, želeč mu pri tem obilo zdravja in zadovoljstva. Prav tako sta dve pionirski izročili šopek staršem ter jima čestitali ob tem svečanem dogodku. V imenu OLO in v imenu okrajnih odborov množičnih organizacij je staršem čestital predsednik OLO Viktor Zupantič. Zastopnik maršala Tita je nato izročil darilo visokega botra, prav tako sta izročila darila tudi predsednik OLO in občinskega LO. Cela svečanost se je spremenila v spontano manifestacijo ljubez-

ni do voditelja naših narodov. Lukekova hiša je bila zatočišče partizanov že od leta 1941; Ferdinand Lukek je bil nekaj časa tudi v partizanih, sicer pa je delal ves čas kot terenski aktivist. Je reven mali posestnik, toda zaveden državljan nove Jugoslavije. S trdim delom, večinom pa pri drugih ljudeh, skrbita oba zakonca za kruh številni družini, vendar nikdar ne tarnata. V zakonu se jima je dosedaj rodilo 11 otrok, 5 dečkov in 6 deklic, ki so vsi živi. Najmlajši otrok je deklica, ki je na željo staršev ob botrovanju dobila ime Slavica.

25. maj - praznik občine Veliki Gaber

25. maja letos (in ne 23. maja, kot smo zadnjič pomotoma zapisali) bodo v občini Veliki Gaber prvič praznovali občinski praznik, na katerega se že pridno pripravljajo.

Velikogabranci bodo praznovali ta dan v spomin na pomemben dogodek pred dvanajstimi leti. V noči od 24. na 25. maj 1942 je Dolenjski odred napadel železniško progno Novo mesto—Ljubljana. S pomočjo domačinov so partizani razdrli več kot pol kilometra železniške proge navzlic močni italijanski posadki v Vel. Gabru. Partizani so ob tej priložnosti iztirili okupatorjev transportni vlak, pri čemer so onesposobili dve lokomotivi, ki sta se prevrnili v Temenico.

Za prvo praznovanje občinskega praznika se pripravljajo vse organizacije. Mladina bo igrala Jurčičevega Domna, pionirji pa igrice Mladi aktivist. Del priprav za čim svečanejšo praznovanje so prevzeli tudi gasilci. Obenem s pripravami zbirajo sredstva za postavitev spomenika padlim borcem, ki ga nameravajo postaviti v prihodnjih letih. Ne daleč od temeljev začete zadržnega doma je skupni grob 42 padlih borcev in bi bilo prav, da bi spomenik stal nekje v bližini tega groba.

Koncert v Dolenjskih Toplicah
V počastitev občinskega praznika bo v ponedeljek 24. maja ob 14. uri popoldne koncert pevskega zbora Prosvetnih delavcev novomeškega okraja.

Za lepoto in zdravje samo krema

SOLEA

proizvod tovarne »ZLATOROG« — Maribor

TAKO KOT V TREBNJEM bi morali praznovati povsod

Boj svečanega lica Trebnje prav gotovo še ni imelo, kot letos ob prvem praznovanju občinskega praznika 15. maja. Vse na novo prebeljene hize, v spomladansko cvetleje in zelenje zaviti trg in množica ljudstva, vse je sredi vzhajajočih zastav pričakovalo veličastno proslavo desete obletnice, odkar so zmagovite udarne brigade NOV pregnale okupatorja iz tega kraja. Prvo praznovanje občinskega praznika je bilo združeno z odkritjem enega najlepših podeželskih spomenikov na Dolenjskem — spomenika padlim borcem in žrtvam fašističnega terorja, katerih je dala trebnjska občina za našo osvoboditev 106.

Uvod v praznovanje je bila dobro pripravljena svečana akademija v petek 14. maja zvečer. Na sam praznik dopoldne se je zbralo na prostoru pred spomenikom nad 2000 ljudi, domačinov in gostov. Med drugimi so se udeležili proslave tudi zvezni ljudski poslanec ing. Jože Levstik, ljudski poslanec LRS Niko Šilih, Franc Pirkovič in Viktor Zupančič. Zelo veliko je bilo mladih, prav tako pa so se proslave udeležili v velikem številu gasilci v uniformah s Cateža. V celoti se je proslava udeležilo 11 gasilskih društev

poleg drugih organizacij in številnih prebivalcev trebnjske ter sosednjih občin. V imenu občinskega odbora ZB je goste in ostale udeležence pozdravil Ludvik Strajnar, nakar je imel slavnostni govor zvezni poslanec ing. Jože Levstik. Spominjal se je borb okrog Trebnja ter poudaril doprinos trebnjske občine za nacionalno in socialno osvoboditev. Govoril je tudi o naših skupnih naporih po vojni ter o bodočih gospodarskih izledih. V imenu okrajnega komiteja ZKS, SZDL in OLO je privediteljem čestital sekretar OK in ljudski poslanec Franc Pirkovič. Pri svečanosti je sodelovala godba JLA iz Novega mesta, prav tako pa je domači pevski zbor zapel dve pesmi. Pred spomeniki so položili svojci in predstavniki organizacij nad 40 vencev.

Posebno kulturno doživetje za Trebnje je bil popoldanski koncert okrajnega učiteljskega pevskega zbora iz Novega mesta pod vodstvom prof. Elvire Ropavce. V kinu so ta dan vrteli film »Na svoji zemlji«, katerega si je ogledalo veliko ljudi. Popoldne so se pomerili športniki iz Trebnja, Stične, Mirne, Novega mesta in drugih v raznih športnih disciplinah.

Trebnjci so se pripravili na občinski praznik res kot se spodobijo. Pokazali so, kaj se da doseči s skupnimi napori. Vsi so pomagali pri delu za postavitev spomenika. Kot je bilo poudarjeno pri svečanosti, je vsak prispeval po svoji moči — od pionirjev pa do najtežjih invalidov. Dostojen spomenik padlim žrtvam je lep uspeh teh skupnih naporov in je v ponos občini in okraju.

Pred zaključkom mladinskega tedna na Kočevskem

17. maja se je v Kočevju začel Mladinski teden s pestrim sporedom. Tako bodo danes nastopili učenci osnovnih šol, zvečer pa gimnazijski pevski zbor s koncertom. V soboto popoldne bo kolesarsko tekmovalstvo in tekmovaljeva štafeta, zvečer pa kulturni spored. V nedeljo, zadnji dan Mladinskega tedna, bodo vrtili za mladino športni film, nato pa se bodo pomerili odbojkaši na štadionu Partizana. Popoldne bo na štadionu priljetna nogometna tekma mladih nogometašev iz Ptuj in Kočevja, priredil pa bodo tudi lahkotletski miting.

Mladinski teden bo zaključen v nedeljo zvečer v Mestnem domu s razdelitvijo nagrad najboljšim tekmovalcem, ob tabornih ognjih pa bodo imeli razjanje.

Izpred sodišča

ZARUBLJENO ŽIVINO STA ODTUJILA

Zidarski mojster Jurij Jakopič iz Ambrusa je imel lani zaostanka na prispevku za socialno zavarovanje okrog 120.000 din. Zaradi tega mu je Okrajni urad socialnega zavarovanja v Novem mestu zabil v jeseni kravo in prašiča, njegova žena Metoda pa sta zaklala doma. Okrajno sodišče v Novem mestu je zaradi tega obsodilo Jurija Jakopiča na 15 dni, njegovo ženo Metodo pa na en mesec zapora, oba pogojno za dobo enega leta. Plačati morata tudi stroške postopka, prav tako pa mora plačati Jakopič vse zaostanke socialnih prispevkov v znesku 116.184 din.

TRI MESECE ZA NEPLAČEVANJE PREŽIVINE

Kmečki delavec Viktor Jakše iz Vrbovca pri Sentjerneju je že enkrat sedel dva meseca, ker ne plačuje redno preživnine za svojega nezakonskega otroka. Sedaj je bil ponovno obsojen zaradi tega na tri mesece zapora. Očito je, da nima niti trohice očetovstva v sebi in mu ni nič mar za nezakonskega otroka, kateremu mora po razsodbi sodišča plačati vsak mesec 1700 din. Razen treh mesecev zapora, plačila stroškov postopka in 300 din povprečnine, mora poravnati tudi zaostalo preživnino v znesku 18.700 din.

Treba je še veliko dela

Cetrtega maja je bila v Zveznem občinskem konferenca zveze komunistov. OK ZKS je zastopal tov. Pavlin, ki je podrobno razčlenil delo in dolžnosti komunistov po VI. kongresu, orisal pa tudi negativne pojave med nekaterimi komunisti. Po govoru tovariša Pavlina se je razvilo zelo živahno razpravljanje, ki je pokazalo, da je bilo delo komunistov v občini kaj slabše, niso znali razširiti svojih vrst, tudi dejavnost v organizaciji sami ni zadovoljiva; kar so naredili je pa bilo preveč kampanjsko. Nizek je tudi ideološki nivo članov, zelo malo poznajo osnovna načela marksizma in naš socialistični razvoj, ne berejo člankov vodilnih članov ZK in vse pre malo zasledujejo njeno delo. Kaže, da jih je čas prehitel. Vprašanje discipline je hudo kritično, študijskih sestankov skoraj ni ali pa so slabo pripravljani.

V razpravljanju so tudi ugotovili, da komunisti nudijo vse pre malo pomoči množičnim organizacijam, zlasti SZDL. Težak, toda upravičen je bil občitek, da so med komunisti nekateri, ki ne spoštujejo naših ljudskih praznikov in se ne udeležujejo slavnostnih manifestacij. Slabe aktivizacije množic so krivi prav komunisti, ker množične sestanke slabo pripravijo ali se jih pa sploh nečejo udeleževati. Prav je poudaril tov. Pavlin, da je treba vsakega komunista, ki ne izpolnjuje svojih nalog, poklicati na odgovornost in kaznovati.

Ljudje so pripravljani delati, treba jih je le pravilno usmeriti in pokazati na potrebe. Lep primer so vaščani Budjanje vas, ki se z vsemi silami prizadevajo dobiti elektriko. Pripomniti je treba, da je bila to do nedavnega najbolj nazadnjaška vas. Posebno vemo so pokazali vaščani z Rebrji; v kratkem času so si uredili gasilni dom in nabavili novo motorno brigzalno, vredno 250.000 din. Za ta znesek je neki kmet dal jamstvo z vsem svojim premoženjem. Ali ni to dokaz visoke zavesti preprostega vaščana!

SOLEA
krema za nego kože:
vas pomlajuje in polepša, hrani vašo kožo in ji daje elastičnost ter zdrav izraz

Nasprotno se pa v Gradencih in Lippju niti ne morejo zediniti, kje naj bi stala nova šola. Ta nesoglasja bi morali odpraviti tamkajšnji komunisti, pa je videti, da niso sposobni zato. Prav tako je treba pomagati ljudem v vaših križih, vrh in Vrhuvo, ki si hočejo že do jeseni napegljati elektriko. Dela za komuniste je povsod dovolj.

Vsi, ki so na tej konferenci posegali v debato, so ugotovljali napake, niso pa si na jasnem, kako jih odpraviti. Delu med komunisti škodujejo tudi nerazčišteni pojmi religije in družini. Ni tudi tajnost, da je med samimi člani

ZK zelo hudo notranje osebno trenje, ki hromi še tisti nekaj komunistov, ki so voljni delati. Ko bodo med seboj uredili pulha nesoglasja, intrigantom pa pokazali vrata, bo delo med njimi isto drugič zaživelo. Zavedati se moramo, da komunisti so in morajo biti nosilci vsega pozitivnega in naprednega, vsega, kar služi razviti in blaginji naše drage socialistične domovine. Ta zavest mora prežeti tudi fužberske komuniste, potem bo njihova organizacija lahko dala res bogate sadove dela in prizadevanja na svojem področju. S. H.

PRORAČUN LO MO NOVO MESTO ZA 1954 JE SPREJET

5. maja je bila v sejni dvorani LO MO Novo mesto 19. redna seja mestne občine, na kateri je bilo sprejetih več odločitev. Potrjen je zaključni račun mestne občine za l. 1952, odločba o sistemizaciji delovnih mest pri LO MO in odlok o dopolnilnih plačah uslužbenecov, odlok o najkrajšem poslovnem času trgovin ter odlok o napladi in reklamnih deskah. Na seji je novozvoljeni odbornik LO MO Ciril Kovačič iz Cegelnice prisegel pred predsednikom občine.

Osnovni del razpravljanja je bil namenjen sprejemu proračuna za leto 1954. Le-ta znaša letos 37.710.700 din. Iz gospodarstva bo imela občina 13.311.647 dinarjev dohodkov, od davkov pa nekaj nad 5 milijonov din. Dohodki ustanov, zavodov in uradov bodo dali 3.106.583 din, presežek laniških dohodkov pa znaša 4.979.193 din. Za kritje primanjkljaja v proračunu bo občina najela dolgoročno posojilo pri Mestni hranilnici v znesku 10.556.117 din. Posojilo bo porabljeno predvsem za obnovo poslopja nekdanje gimnazije.

Med izdatki so na prvem mestu predvidene proračunske investicije. Za obnovo stare gimnazije bo porabljenih 12 in pol

milijona din, za ureditev cestne razsvetljave 1.200.000 din, za obnovo dela v osnovni šoli 2 milijona din, za popravilo Doma ljudske prosvete pa 1 milijon din. Nekaj nad milijon din je namenjen za razširitev mestnega sejmišča in stavbe, pol milijona din pa bodo porabili za popravilo mrtvašnice in pokopališke ograje. Za ureditev cest in kanalizacije na Grmu je namenjeno pol milijona din, za vzdrževanje opornih zdov in ograj pa nadaljnjih pol milijona din. Iz skladov za komunalno dejavnost bodo namenili 6 milijonov dinarjev za postavitev mestne tržnice, milijon din pa za most na Loki, ki so ga v nedeljo že izročili v promet. Društva in organizacije v mestu bodo prejela tudi letos 1.510.000 din podpor in prispevkov. Proračunska rezerva znaša 977.600 din.

Po živahnem, vestranskem razpravljanju je bil proračun sprejet. Nadalje je bil sprejet odlok o ustanovitvi stanovanske skupnosti. Za šefa stanovanske skupnosti, ki bo v mestu je ena, je bil imenovan Bogdan Vrančič. Potrjen je bil tudi odlok o kategorizaciji stanovanj. Sklenjeno je bilo nadalje, da bodo zbori volivcev zadnje dni maja.

POŽAR V LOČNI

V četrtek 14. maja proti večeru se je nad Novim mestom razbesnela huda nevihta. Med močnim nalivom je grmel in treskalo. Okrog 19. ure je sirena naznanila požar. Novomeški gasilci so bili v dobrih 5 minutah zbrani in so se v najhujšem nalivu odpeljali reševati. Ogenj je nastal pri posestniku Jakobu Spehku v Gor. Ločni pri Novem mestu. Zažgala je streha, ki je udarila v električni drog blizu skednja, ga razkrala, nato pa preskočila na skednjegovo streho. Kljub zelo hitri pomoči novomeških gasilcev in hudemu nalivu gorečega objekta ni bilo več mogoče rešiti, ker je ogenj dobesedno zajel vse poslopje hkrati. S skednjem je zgorelo tudi vse poljsko orodje, mištalnica in pajtelj. Rešiti je uspelo le klet pod skednjem.

Kasneje so prišli na pomoč tudi gasilci in Otočca, ki so prevzeli stražo na požarišču. Ob požaru v Ločni se moramo spet začuditi, da se ponekod, zlasti na deželi, ljudje še vedno branijo zavarovalni svoje premoženje proti takim in podobnim nesrečam. Skoraj polmilijonska škoda, ki jo je utrpel posestnik Spehek v Ločni, ne bo krita, saj je bil lastnik le delno zavarovan. Zavarovanje izpod dejanske vrednosti zavarovalnega predmeta je samo delna rešitev. Ko je nesreča že tu, je seveda prepozno; vsako pa si želimo, da bi imel z zavarovalnico krito vso škodo. -r-

Novice s Sinjega vrha

Nedavno smo imeli na Sinjem vrhu občni zbor kmetijske zadruge. Zadržali so slišali podrobna poročila o poslovanju posameznih odsekov. To poslovanje je bilo lani dokaj zadovoljivo in kaže, da bo imela zadruga 200.000 din dobička. Krajevne potrebe kažejo, da mora KZ vsekakor ostati na Sinjem vrhu, saj so nekatere vasi oddaljene od Vinice tudi po 14 km. Pod vestnim in poštenim operativnim vodstvom bo naša zadruga lahko dobro uspevala. Poživeti je pa treba zlasti sadjarski odsek, ki je bil doslej je bolj administrativnega pomena.

V Kobiljačni jami, ki je ob Kolpi pod vasio Speharji in je dolga okrog 400 do 500 m, so razen kapnikov tudi človeške ribice — moterili. Pred dvema leti sem temeljito preiskal to jamo z nekimi zagrebškimi študenti in našel 15 cm dolgo človeško ribico. Spravil sem jo v steklenico, nato jo pa izpustil v Kolpo. Toda v Kolpi je ribica takoj poginila (baje ji je škodila svetloba). V Beli krajini je

38.000 hektarov površin upravlja Kmetijsko-gozdarsko posestvo v Kočevju

Pred dnevi je zasedal novoizvoljeni Delavski svet Kmetijsko-gozdarskega posestva Kočevje. Delo in volilni rezultati v tem podjetju dokazujejo, da se delavski razred tudi na področju kmetijstva v polni meri zaveda svoje vloge in pomena delavskega upravljanja. Od 1213 volilnih upravičencev, ki delajo na desetih kmetijskih in sedmih gozdskih ter štirih vzporednih obratih ter Upravi Kmetijsko-gozdarskega posestva, je neopravičeno izostalo le 6 ali 7 volivcev.

Obrajni delovni kolektivi so v volilnih pripravah razpravljali o proizvodnih problemih obratov in gospodarskem stanju podjetja kot celote. Na volitvah je bilo izvoljenih 41 članov Delavskega sveta. Da so izvoljeni doba gospodarstveniki, je pokazala že prva seja, katera se je udeležilo 38 članov, 3 pa so bili opravičeno odsotni. Za predsednika Delavskega sveta je bil ponovno izvoljen tov. Furjan Jože iz Stare Cerkve, med tem ko je bilo v Upravni odbor podjetja izvoljenih 8 članov. Iz poročila dosedanjega Upravne-

ga odbora je razvidno, da je kmetijsko-gozdarsko posestvo Kočevje v preteklem letu kljub vsem težavam imelo lepe uspehe ter doseglo velik napredek. Delavski svet je v preteklem letu na sedmih rednih sestankih, Upravni odbor pa na šestnajstih obravnaval in kolektivno odločil o vseh aktualnih gospodarskih, organizacijskih, personalnih in drugih vprašanih podjetja.

Posestvo ima v upravljanju okrog 38.000 ha zemljiških površin, od tega približno 800 ha ornih njiv in 7.000 hektarov travnikov pašnikov, med tem ko je ostalo pretežno gozdovje in deloma neplodne površine. Narodni dohodek se je povečeval in kvalitativno izboljšanje gospodarstva dsegli od 145 milijonov v letu 1952 na 225 milijonov v letu 1953, to je za 56 odstotkov ali 112 milijonov dinarjev naprta letu 1952, kar znaša 119.695 din na enega člana kolektiva v letu 1952 ali 134.195 din na člana v letu 1953 in je dejansko 12 odstotkov več.

Posebno odgovorna naloga Delavskega sveta in Upravnega odbora so bile investicije, ki so bile usmerjene predvsem na gradnjo in dograditev objektov, ki bodo v kratkem omogočili večje donose. Glavni del investicij je odpadel na izgradnjo in dograditev objektov na kmetijskem obratu Mlaka, v gozdarstvu pa na vzgojo gozdov, popraviljanje in gradnjo cest ter logarstva.

V preteklem letu sta Delavski svet in Upravni odbor v kmetijsko-gozdarski predvsem dvignila živinorejo. Ni bilo nikoli za številno porast kot za kvalitativno izboljšanje. Za v letu 1953 je bila dosežena povprečna mlečnost 2254 litrov mleka na kravo, v prodajo in predelavo pa je šlo okrog 6 milijonov litrov mleka.

Tudi pridelavec je imel napredoval, medtem ko so bili pridelki v poljedelstvu steer nekoliko slabši, vendar pa je pridelok krompirja znašal nad 300 tona. Prav tako so v gozdarstvu doseženi lepi uspehi, zlasti pogozdovnja. Obidatek leta se je precej zmanjšal, posebno pri bukovi in luščeni, ki je okrog 12 odstotkov manjša. Povečala se je skrb za gozdovarstvo, predvsem ohi površini, kjer naravni podmladek pada. Slabše je bilo v tem, da se je za strokovni dvig potrebnega kadra v preteklem letu pomenalo naredilo. Res, da so uspehi pri vsakodnevnem praktičnem poučevanju ljudi in povalni in tudi mirna zimska sezona je bila razmeroma dobro izkoristena za izobraževanje delavcev, toda vse to je z ozirom na dejanske potrebe in preden ter zdrav kader, ki ga ima podjetje in Kočevja, pre malo. Vednost pradednega blaga v letu 1953 je znašala 597.567.000 dinarjev, medtem ko znaša vsak odtok ene milijarde in 64 milijonov.

Za javno udelestvo je potrebna osnovna politična izobrazba

Gospodarski razvoj, ki je sledil narodnoosvobodilni borbi, ustvarja v čedalje večji meri socialistične odnose. Družbeno upravljanje in delavsko samoupravljanje sta plod naše uspešne revolucije in našega povojnega razvoja. Na drugi strani pa je prav demokracija, gospodarskega in kulturnega življenja pogoj za nadaljnji gospodarski napredek naše dežele. V teh naporih za gospodarski in družbeni napredek sione največje in najtežje naloge na našem delavskem razredu. Revolucionarni delavci v naših delavskih svetih, upravnih odborih, zborih proizvajalcev in ostalih oblastvenih organih sprejemajo za naše vsakdanje življenje in naš bodoči razvoj razne odločitve. Poznavanje osnovnih ekonomskih zakonitosti kapitalizma in prehodnega obdobja in raz-

mevanje ekonomskih instrumentov, ki jih uporabljamo v vodenju našega gospodarstva, je potrebno vsakemu našemu delavcu, ki dela v organih delavskega upravljanja ali katerikoli obliki družbene uprave. Prav isto velja tudi za kmete — člane LO in KZ pri delu na uspešnem razvijanju našega združništva in kmetijstva sploh. Člani Socialistične zveze delovnih ljudi so dolžni, da se bore za dvig socialistične zavesti našega ljudstva. Če spoznavamo socialistične in protisocialistične sile in pojave v svetu in doma, dobivamo jasnejšo predstavlo dalekosežnosti našega boja in naših nalog v ustvarjanju socializma. Posebno nalogo s tem v zvezi imajo tudi tovarišice, saj vemo, da je čisto v podjetjih, kjer je delo tekaža značaja, da ga opravljajo večinoma ženske.

Prepričani smo, da bo novoizvoljeni Delavski svet KGP, upoštevajoč dosedanje izkušnje v polni meri uresničil poverljive naloge in največji delovni kolektiv okraja Kočevje pravilno vodil k novim uspehom. Tone Obolč

Uspehi zadrug na Kočevskem

(Nadaljevanje s 1. strani)
V poljedelstvu so bili doseženi lepi uspehi s semenskim in sortnimi poskusi. Predvsem pa je bila posvečena vsa skrb vzgoji semenskega krompirja, katerega so lani pridelali 63 vagonov. Poljedelstvo je pridobilo nove stroje, kmetje mnogo več uporabljajo umetna gnojila. Domača črta se razvija v sogledu zadrugah. Največje uspehe so dosegli v Sodužici in Jurjevič. Domača obrt predstavlja važno gospodarsko panogo v zadrugah Karlovca, Velike Lašče in Rob, saj daje tamkajšnjim prebivalcem del zaslužke. Gozdarstvo je poleg živinoreje in kmetijstva osnovna gospodarska panoga. Reči moramo, da gozdarski bdeki niso opravičili svojega imena, saj so se bavili skoraj zgolj s trgovino, zanemarjali pa so ureditev gozdov, potov itd. Zadruge niso zanemarjale kulturno izobraževalnega dela. Organiziranih je bilo 23 strokov-

nih predavanj, katera je obiskalo nad 3200 ljudi. V zimskem času je bilo 13 splošno izobraževalnih tečajev, tečajji za domačo obrt v Velikih Laščah in Robu, v Kolpski dolini je bil kmetijski tečaj, v Ribnici in Dobrem polju pa kmetijsko nadaljevalne šole.

Na zboru je bilo poudarjeno, da je za Kočevsko nujno, da se ustanovi kmetijska šola, ki bo za te kraje velikega pomena. Med zadrugami in očinami bo treba v bodoče več tesnejše zveze. Priporočljivo bi bilo združevanje več zadrug v medzadrugne odbore, kjer bi delali skupno pri odkupih poljskih pridelkov, živine itd. Zadruge se bodo morale še bolj boriti proti kriminalu v zadrugah. Ugotovljeni primanjkljaji lani znašajo 1.467.000 din, kar zahteva, da proti kriminalu nastopimo z vsi strogo, storilce je pa treba razkrinkati na združbenih sestankih in zborih volivcev. O. K.

Za brezredje in samovoljo tudi v Kanižarici ne sme biti prostora

7. maja je naš tehnik objavil članek »Z zveznim poslancom med belokranjskimi delavci. Članek, ki je bil napisan že dobrih 14 dni pred objavo, pa zaradi pomankljaja prostora ni mogel prej v list, je poveljal delovni kolektiv kanižarskih rudarjev, ki letos vidno presega proizvodne naloge. Članek z višji, ki jih je pisec dobil hkrati s poslancom tovarišem Jazbinskom na zasedanju delavskega sveta v Kanižarici, pa ob svojem izidu zaradi nekaterih navedenih imen ni bil več točen. 5. maja je skupina odgovornih tovarišev iz delavskega sveta in sindikalne podružnice organizirala prisilen odstop direktorja podjetja. Nekateri tovariši, ki so na zasedanju delavskega sveta ob navzočnosti zveznega poslanca lepo razpravljali o vseh važnih vprašanih proizvodnje v rudniku in pod, ob tisti priliki niso pokazali vseh svojih kart. Najodgovornejši med njimi so načrtno in vztrajno

delali na tem, da direktorja rudnika, ki je pa imel razne napake in nepravilne odnose do ljudi, navzlic sklepu OLO na vsak način in za vsako ceno onemogočijo. Zaradi pomanjkanja osebnega sovražstva in zavajanja delovnega kolektiva z demagoškimi frazami je prišlo po zaslugi teh najodgovornejših tovarišev v rudniku do nezakonitega dejanja.

10. maja je o tej nezakonitosti razpravljali okrajni zbor proizvajalcev v Cрномlju. Slovenski poročevalec je 14. maja objavil daljši zelo točen, 5. maja je skupina odgovornih tovarišev iz delavskega sveta in sindikalne podružnice organizirala prisilen odstop direktorja podjetja. Nekateri tovariši, ki so na zasedanju delavskega sveta ob navzočnosti zveznega poslanca lepo razpravljali o vseh važnih vprašanih proizvodnje v rudniku in pod, ob tisti priliki niso pokazali vseh svojih kart. Najodgovornejši med njimi so načrtno in vztrajno

možno je demokratično, pošteno socialistično razpravljanje o vseh nalogah in disciplinirano izvajanje le teh pod vodstvom strokovnjakov. Borba za uresničevanje tega nalog bo uspešna le tedaj, če jo bodo vodili tovariši, ki jim rudarji zares lahko zaupajo; ti tovariši pa morajo stvari, o katerih odločajo in vodijo tako veliko in važno podjetje, predvsem razumeti.

Da pa so pojmi o bistvu delavskega samoupravljanja v glavah nekaterih ljudi na Kanižarici precej nejasni, so pokazali dogodki pred 5. majem, nezakonito dejanje nad direktorjem in stališče odbojnikov Stajdoharja in Horvata na seji zbora proizvajalcev 10. maja letos. Če ne bi slučajno Kanižarice prav nič poznal, bi moralo razpravljanje teh dveh odbojnikov na seji okrajnega proizvajalcev vsakomur pasti v oči. Mi — rudnik in vi — okraj. Tako je izzvenela njuna diskusija, v kateri sta — po mojem mnenju hote —

pozabljala, da sta kot odbojnika OLO prav tako odgovorna za gospodarsko in politično stanje v belokranjskem gospodarstvu kot predsednik okraja ali katerikoli okrajni odbornik. Ko je OLO letos 6. februarja sklenil, da direktorja podpre pri njegovem delu, sta dva izmed okrajnih odbornikov — zastopnika kanižarskih rudarjev — še naprej trmasto vztrajala na njegovi popolni diskriminaciji. Njuno delovanje — vse kaže, da je bilo močno prepleteno s ceneno demagogijo med kolektivom — je podprla pasivnost sindikalne podružnice in malomaren, nepolitičen odnos komunistov s svojim sekretarjem v Kanižarici na čelu. Kaj naj rečemo o delu tajnika sindikalne podružnice, ki je hkrati odbornik OLO (!), pa je brezbržen ob dejstvu, da 70 rudarjev ni veljaven v sindikatu, da bi bil tudi v Kanižarici sindikat politična organizacija in šola prevzganja delavcev, se njegov tajnik raje ukvarja s sestavljanjem očitkov direktorju in z grožnjami, kot je tale: »... Borili se bomo posebej no ostro (to je mi, sindikat!) proti romarjem, ki hodijo na okraj!...«
Brez groženj nad delavci

v Kanižarici 5. maja ne bi prišlo do nasilja. To so pokazale razne izjave odbojnikov zbora proizvajalcev, to komune ne bo nihče reševal vprašani, ki zadevajo uspeh in procvit posameznega podjetja in skupne blaginje Belokranjske, Od kar najbolj uspešne borbe proti primitivizmu, ki dostikrat hudo tepe naše gospodarstvo v zaostalih predelih, od jačanja delavskih hrbenic in vzgoje delavcev v duhu socialistične demokracije je odvdsen hiter ali počasen napredek naših okrajev. Delavsko samoupravljanje, to veliko zgodovinsko pridobitev naše revolucije, je treba razumeti. Kanižarica je pokazala, da so vse besede o potrebi študija in učenja dostikrat izrečene v prazno. Ne padejo na tla, kjer bi bilo treba, da bi zdravo rodilo. Delavca lahko zavajajo le toliko časa, dokler je neuk, nepoučen. Ko pa spozna prazno peno laži in cenjenih demagoških besedičenj, gorje tistemu, ki ga je varal v kolektivnu, ki je ponosen na svoje ime in kjer so delavci vzgojeni, se kanižarski primer ne bi mogel zgoditi. Podčrtajmo še enkrat: Tovariši v Kanižarici, ki so z delom in žulji svojih rok

ne zdrava trenja med posamezniki v rudniškem vodstvu. Brez — in mimo — komune ne bo nihče reševal vprašani, ki zadevajo uspeh in procvit posameznega podjetja in skupne blaginje Belokranjske, Od kar najbolj uspešne borbe proti primitivizmu, ki dostikrat hudo tepe naše gospodarstvo v zaostalih predelih, od jačanja delavskih hrbenic in vzgoje delavcev v duhu socialistične demokracije je odvdsen hiter ali počasen napredek naših okrajev. Delavsko samoupravljanje, to veliko zgodovinsko pridobitev naše revolucije, je treba razumeti. Kanižarica je pokazala, da so vse besede o potrebi študija in učenja dostikrat izrečene v prazno. Ne padejo na tla, kjer bi bilo treba, da bi zdravo rodilo. Delavca lahko zavajajo le toliko časa, dokler je neuk, nepoučen. Ko pa spozna prazno peno laži in cenjenih demagoških besedičenj, gorje tistemu, ki ga je varal v kolektivnu, ki je ponosen na svoje ime in kjer so delavci vzgojeni, se kanižarski primer ne bi mogel zgoditi. Podčrtajmo še enkrat: Tovariši v Kanižarici, ki so z delom in žulji svojih rok

že dokazali, da znajo delati, morajo zdaj potrditi še to, da hočejo zares red in disciplino. Razmisliti morajo, ali naj še zaupajo ljudem, ki so jim (s posebnimi računi in s skrajnim primitivizmom) slikali marsikaj popolnoma drugače kot je v resnici. Razčistiti morajo odkrito vso, kar ni jasno. Vodstvo delavskega samoupravljanja v rudniku morajo prevzeti tovariši, ki bodo pravilno pojmovali pravice in dolžnosti delavskega sveta in ki bodo imeli iskrene namene, da bo kanižarski rudnik uspeval v ponos in dobrobit kolektivu in Beli krajini.

In nikakor ne morem mimo zadnjega stavka v že navedenem članku tovariša Mitje Svaba: »Zato pa je potrebno veliko več študija kot so ga imeli v rudniku doslej.« Brez tega, tovariši rudarji, ne bo šloh. Kapitalist se je učil v šolah in praksi izjemati delavske žulje in uničevati delavca. Zdej, ko si delavski razred socialistične Jugoslavije sam kroji usodo in bodočnost, nam izkušnje in nove naloge vsak dan kažejo, da brez učenja zares ne bo šlo. Tone Gošnjak

Z 10. REDNE SEJE OLO NOVO MESTO

IZ NEKIH KRAJEV

Ivan Drobnič — sedemdesetletnik

Letos 7. maja je v Metliki izpolnil sedemdeset let svojega plodovitega življenja upokojeni vodja tamkajšnje zemljiške knjige tov. Ivan Drobnič.

Jubilant, ki mu je stekla zibel v Rumanji vasi pri Novem

estu, je še mlad stopil v službo pri okrajnem sodišču v Mokronogu, bil nato prestavljen k sodniji v Kostanjevico in Seložeče, od koder je l. 1909 prišel v Metliko, kjer je služboval polnih 40 let in bil pred petimi leti upokojen. Toda pokoja tov. Drobnič kljub upokojitvi ne ušiva. Pomanjkanje izvešanih mladih moči je od njega zahtevalo, da se je še nadalje stavil svojim predpostavljanim na razpolago in tako še danes vsak dan presedi dolge ure pri delu za pisalno mizo.

S tov. Drobničem pa je tesno zvezano predvsem delo pri metliški godbi, pri kateri je prav tako sodeloval štiri desetletja in bil preko dvajset let tudi njen kapelnik. Ko je l. 1926 prevzel njeno vodstvo, je bila godba, ki jo je tedaj vzdrževalo mesto, skoraj tik pred razpadom. Z njemu lastno vztrajnostjo je prišel učiti mladino in tako godbo zopet spravil na noge ter ji pridobil lep sloves tudi izven Bele krajine, zlasti na sosednjem Hrvaškem, kamor so družstvo pogosto vabili. Ti njegovi godbeniki so bili v narodnovobodilni borbi skoraj v celoti vključeni v godbo Glavnega štaba Slovenije, ki je tudi prejel metliške godbene instrumente. Po vojni je tovariš Drobnič znova zbral okoli sebe svetni odsek metliškega Sokorazkropljenega godbenike, dokler

Zgošila se jim je krivica

Ta dni je člane množičnih organizacij v Slovenski vasi pri Kočevju razburil dopodek, ko jim je Uprava državnega posestva v Stari Cerkvi brez predhodnega obvestila oziroma odobritve zasedla prostor rdečega kotička za stanovanjski prostor svojega delavca. Hiša, v kateri je bil rdeči kotiček, je last splošnega ljudskega premoženja. Množične organizacije so imele isti prostor že od leta 1945. V ureditve prostora je bilo precej investirano. Člani množičnih organizacij nimajo sedaj nikjer prostora, kjer bi se sestajali. Memimo, da je državno posestvo nepravilno zasedlo prostore rdečega kotička. Zato bi bilo pravilno, da se ta prostor vrne članom množičnih organizacij v njihovo uporabo.

ni leta 1947 oddal taktirke mladim rokam.

Jubilant se je dolga leta udeleževal tudi na metliškem igralnem odru, kjer se je uveljavil kot dober igralec in režiser. Poleg tega je tov. Drobnič tudi pevec in spreten risar. Bil je zadnji predsednik metliške čitalnice, pozneje pa je vodil prola. Zadnja leta pred italijansko

V Dolenjskih Toplicah se pripravljajo na občinski praznik

Občina Dolenjske Toplice — srce partizanstva na Dolenjskem — se pripravlja na občinski praznik, ki bo 24. maja.

Ljudstvo topličke doline se je zgodaj seznanilo s cilji NOB in se zavestno, polno borbena poleta, vključilo v osvobodilni pokret. Tako so že v maju 1952 ljudje iz teh krajev odšli množično v partizane. Revolucionarno gibanje med ljudstvom in prvi

spopadi partizanov z Italijani so italijanski posadki, ki je bila v Toplicah, vili tak strah v kosti, da jo je v maju 1942 popihala iz Toplic. Od tedaj v Toplicah ni bilo več stalne italijanske posadke. V te kraje je so si upali Italijani le, ko jih je bilo na tisoče v roški ofenzivi.

Mesec maj 1942 bo ostal Topličanom kot ponosen spomin na čase borbe. Lani so skle-

Uspela akademija TVD Partizan v Dol. Toplicah

Na roditeljskih sestankih, ki smo jih imeli v topličkem šolskem okolju, smo zvedeli, da je tečajevca v šoli »nepotrebna«, češ da se očelci dovolj naveljavajo pri delu na polju. Kako gledajo taki ljudje šole na tečajevca, ni treba posebej omenjati. Skušali smo ljudi seveda prepričati, da je redna tečajevca človeku potrebna in nujna, zlasti mladi. Koliko smo jih prepričali ni vemo. Bolj kot besede so prepričevali prireditve, posebno se take, kakršna je bila nedeljska tečajevca akademija TVD Partizan v Dol. Toplicah, ki jo je društvo izvedlo za zaključek zimskoga leta.

Program je obsegal 17 točk in je bil pretežno vaje in igranje. Nastopili so člani, mladina, mladi in občanjski tečajevci. Program je rezultat rečnih vaj. Pogled v polno dvorano navdušenih gledalcev pa nam je potrdil, da si TVD Partizan v Toplicah pridobiva ugled in priznanje. Ob tej ugotovitvi nam je ostalo upanje, da bodo še marsikateri stari prišlinski želji svojih otrok in težnji naše socialistične družbe, da vzgajajo zdrav in odporn rod. Upamo, da bodo dovolili otrokom vpis v tečajevca ali pa vsaj ne bodo več nastopali proti šolski tečajevci.

Z veseljem upotivamo, da se je zanimanje za tečajevca po akademiji povečalo dviglo. Zlasti mlada mladina, ki smo jo dosegli pogrešali, z veseljem, kdaj bi se lahko vključila v društvo. Videli smo, da je prizadevanje našelinska društva tov. Ivana Sitarja in vadičevca zboru doseglo lepe uspehe.

Danes brzoturnir za okrajno prvenstvo

V petek, 21. maja bo brzoturnir za okrajno prvenstvo za mesec maj. Pravico sodelovanja imajo vsi šahisti novomeške okrajne, vabljani pa so tudi šahisti Črnomelj. Brzoturnir se bo začel točno ob 19.30 zvečer v kavarni na Glavnem trgu. Ker je možni brzoturnir v Črnomlju pred vrati, vabimo vse šahiste, da se udeležijo brzoturnirja, na katerem bosta izbrani dve ekipi za Črnomelj.

DOLENJSKI OBVESTILNIK

KINO

- Kino KRKA Novo mesto**
 - Od 21. do 24. maja: ameriški film SAMOINA ZVEZDA
 - Od 25. do 27. maja: ameriški film NJE ŽIVJENJE
 - Od 28. do 31. maja: italijanski film KAM SEM ODKRIL AMERIKO
- Kino Jadran Kočevje**
 - 21. do 23. maja: DIVJI SEVER
 - 26. in 27. maja: VERUJ V MENE
 - 28. do 30. maja: UROČEN
- Kino Črnomelj**
 - 20. do 23. maja: INTERMEZZO
 - 25. do 27. maja: NIKI
 - 28. do 30. maja: OD VELIKI LOC-NICI
- Kino Loški potok**
 - 22. in 23. maja: SLAVCKI V KLETKI

MALI OGLASI

- STRESNO OPEKO**, vagonске kolčične, promptno dobavlja Angraograd, Ljubljana, Sv. Petra c. 18, telefon 22-206.
- PRODAM HISO**, enostanovanjsko s lokalom in vrtom, v Bršnjah 17, Novo mesto. Poudarimo polje uprave Dolenjskega lista.
- PRODAM POLN** stanovit, dvosedelno, zelo dobro ohranjeno, izredno lahko. Naslov v upravi Dolenjskega lista.
- Obvestilo**
Obveščamo vse živinorejce, da postaja za umetno osemenjevanje krav postopno po sledenjem razporedju:
Na Gran postuje vsak dan, razen nedelje, sajkrat od 7 do 9, popoldne od 17 do 18 ure. Ob nedeljah postopuje samo popoldne od 9 do 10 ure.
- V Mačkovec postuje vsak dan, razen nedelje, sajkrat od 7 do 9, popoldne od 19 do 19.30 ure, popoldne pa od

16. do 16.30 ure. Ob ponedeljkih postopuje samo popoldne od 16 do 16.30 ure. Ob nedeljah ne postuje.

PREKLICI

Podpisana Doberdruž Pavla, gospodinja iz Grobelj št. 3 pri Novem mestu, proklamirajo s tem in obznanjujem proti Korošiču Mariji iz Grobelj izrečene žalitve o Gerušić Anji, gospodnji iz Grobelj št. 6, ker so jo zlasti popolnoma nesovsane in brez vsake podlage, zahvaščujem se jim, da bo odstopila od kazenske zaobsebe tožbe proti meni in se zavzelam, da je v bodoče se bom več zala.

Gibanje prebivalstva v Novem mestu

Pretekli teden je bilo rojenih 3 deklica in 8 dečkov. — Poročili so se: Cerovšek Vladimir, elektro-mehaničar iz Novoga mesta in Sinc Ana, hči kneteta iz Irče vasi. — Gornji Gofmri, namestnik iz Ljubljane in Pimar Sonja, namestnica iz Novega mesta. — Umrlj so: Potočar Alojz, uslužbenec LO MO — hišnik, 77 let iz Novega mesta. Šuppan Ivan, upok. železnikar, 72 let iz Skočjana. Puhsek Barbara, gospodinja, 58 let s Tančice gore. Rade Katarina, knetka, 61 let iz Predgrada.

Gibanje prebivalstva NA KOČEVSKEM

Od 9. do 15. maja je bilo rojenih 5 deklica in 3 dečke. — Po-

ročila sta se: Debeljak Pavle, namestnik iz Mahovnika in Košir Marija, gospodinja, pomočnica iz Travnika. — Umrlj so: Vencelj Franc, upokojenec iz Salke vase. Kropč Alojzija, gospodinja, 64 let iz Starega Brega. Gorše Terezija, upokojenka, 85 let iz Slovenske vasi.

Gibanje prebivalstva v Ribnici

V mesecu aprilu je bil rojen 1 deček in 1 deklica. — Umrlj so: Mihelič Franc, logar, 67 let iz Kotla. Smalec Marija, gospodinja, 78 let iz Dol. Lazov. Gran Marija, učiteljica, 83 let iz Slatnika. Kozina Jože, knet, 75 let iz Ribnice. Miše Marija, gospodinja, 79 let iz Gorenje vasi. Soštar Ivan, kapetan JLA I. klase, 50 let iz Hrovače. Mihelič Ivan, upokojenec, 46 let iz Ribnice.

IZ NOVOMEŠKE PORODNISNICE

Pretekli teden so rodile: Markovič Marija iz Dol. Toplic. — dečka. Cuk Zalka iz Črnomlja. — dečka. Bratkovič Marija iz Sentjerneje. — dečka. Pirce Antonija iz Skočjana. — deklica. Kirn Pepca iz Mirne. — dečka. Fink Ivančič. — dečka. Juvančič. — dečka. Juvančič. — dečka. Katarina iz Slatnika. — deklica. Hočevar Marija iz Kočevja. — dečka. Hočevar Alojz iz Trebnje. — deklica. Koc Marija iz Gabrijel. — deklica. Bos Helena iz Kočevja. — deklica. Pleško Kristina iz Zabe vasi. — dečka. Planina Anica iz Črnomlja. — deklica. Mišič Ojta iz Smarčete. — deklica. Šterc Marija iz Smilčeta pri N. m. — dečka. Ložar Ani iz Pakle pri Krškem. — dečka. Sate Marija iz Straze. — deklica. Zavarč Neža iz Rake pri Krškem. — dečka. — Čestitamo!

ni, da bo 24. maj njihov občinski praznik. Na skušnjah lanskega leta bodo Topličani letos še lepše proslavili občinski praznik. Priprave, ki jih vodi Zveza borcev, so v polnem teku. Teden dni pred praznikom bodo v raznih krajih občine kulturne prireditve, na predvečer in na sam praznik pa bodo prireditve v Toplicah. 23. maja dopoldne bodo postavili mlaj, popoldne bo na odru zadrževalna doma KUD Dol. Toplice igralo »Rokovnjače«, zvečer pa bodo po okoliških hribih zagoreli kresovi. 24. maja bo navsezgodaj zborovanje na trgu in kulturni program. Popoldne bo na vrtu zdravilišča ljudska zabava. V vseh gostiščih bodo poskrbeli za dobro postrežbo.

Na svoj praznik vabijo Topličani ne le občane, ampak vse, ki so bili v času NOB v teh krajih in prispevali svoj delež k osvoboditvi. Starim borcem so poslali še posebna vabila in pričakujejo, da jih bodo spet pozdravili v svojih sredini. Pridite vsi — partizanske Toplice vas kličejo!

Prejeli dva lepa pokala. Med atleto iz Kočevja je bil gotovo najboljši Oražem, zmagovalec v teku na 300 m, ki je dosegel odlične čase. Kočevje je imelo tudi dobre metalce kroglice in diska ter skakalca v daljino. Črnomeljčani so bili dobri v metu kopja in v vseh tekih. Najboljši je bil Cop, ki je tudi prejel praktično da-

ŠPORT IN TELESNA VZGOJA

ATLETSKO TEKMOVANJE ZA STARIHOV POKAL V KOČEVJU

V Kočevju je bilo zadnje nedeljo zanimivo atleško tekmovanje, na katerem se je zbralo okrog 60 tekmovalcev. Poleg domačinov so nastopili še atleti — dijaki iz Novega mesta in Črnomlja. Zveza borcev OLO Črnomelj je poklonila za to tekmovanje, ki naj bi bilo vsako leto, dragocen prehodni pokal. Razpisano je bilo tudi trajni pokal za najboljšo ekipo teke tekmovalca in praktično darcio za najboljšega atleta.

Bogat športni program v Trebnjem

V soboto je trebanjska občina praznovala svoj občinski praznik. Bogat športni program, ki je vključen bil vključen tudi peter športni program. Po dopoldanski slovesnosti se je v telovadnici TVD Partizan pričel moštveni turnir namizno teniški ekipi. Sodelovalo je 8 ekip po dva tekmovalca. Tekmovalje se je odvijalo po cup sistemu, toda vseeno se je zavleklo takoj da finalno srečanje zaradi tekmovalca v obojni splošni ni bilo dokončano. Tako si prvi dve mesti delila ekipi Sita in Novo mesto, sledi pa ekipi Mirna, JLA iz Trebnja.

Fizkulturni dan v Mokronogu

Po svoji delavnosti je v letošnjem letu na prvem mestu TVD Partizan iz Mokronoga, ki je sicer eno najmlajših društev Okrajne zveze Partizanov Novo mesto. Sadove svojega marljivega dela je pokazalo preteklo nedeljo, ko je priredilo svoj fizkulturni dan. Dopoldne je korakala skoraj Mokronog fizkulturna parada, v kateri je poleg 126 pripadnikov Partizanov nastopilo tudi 60 mladencev prvega in drugega razreda. Sodelovali je redna KUD Trebnje. Takoj nato so se pomerili v atletiki in odbojki. V atletiki so tekmovali pionirji in mladinci, v odbojki pa člani in članice. Popoldnianska akademija je obsegala 14 dobro pripravljeneh točk, v katerih je bil izredno poseben odločilen pa je bil zadnji šahistični tek. V teku so zmagali odlični in borbeni tekači Kočevja in tako osvojili prvo mesto v celotnem tekmovalstvu pred Črnomeljčani in Novomeščani. Za svoj trud so

SLOVENSKO-HRVATSKA ODBOJKARSKA LIGA

- Preteklo nedeljo sta moška in ženska ekipa potovali na vroča zagrebška tla in tam odigrali vsak po dve tekmi in sicer:
 - Moški: PARTIZAN (Novo mesto) : GRADICAR (Zagreb) 3 : 1 (15:8, 12:15, 15:6)
 - Ženske: PARTIZAN (Novo mesto) : LOKOMOTIVA (Zagreb) : PARTIZAN (Novo mesto) 3 : 2 (17:15, 15:12, 14:16, 14:16, 15:12)
 - Največ zaslug za zmago Lokomotive imata glavni in pomožni skakalca, zlasti slednji, ki je član Lokomotive in je navjajal za svoje močvirje, kolikor se je pač dalo, ter je v odličnih momentih odlovalo novomeško ekipo. Novomeščani so se v vseh nizih odlično borili, vendar jim je zmagajo preprečil pristanski sodnik. Prvi in drugi niz so točno izgubili, nato pa naslednja dva dobili in stajenje izenačili na 2:2. Kot rečeno, sodnik ni dovolil, da bi novomeška ekipa zmagala, zato je zadnji in odločilen niz pripadel domačinom. Igra je bila borbeno in živahna na obeh straneh. Pri Novomeščanih ni bilo slabega mesta. Izšli so v naslednji postavi: Puško, Dolenc, Simič, Šonc, Midic, Lapajne, ing. Šodnik.
 - Zenske: LOKOMOTIVA (Zagreb) : PARTIZAN (Novo mesto) 3 : 0 (15:12, 15:10, 15:10)
 - MLADOSTI (Zagreb) : PARTIZAN (Novo mesto) 3 : 0 (15:10, 15:10, 15:11)
- Za prvi start v letošnjem prvenstvu borbi lahko rečemo, da je bil za moško ekipo uspešen, medtem ko ženska ekipa ni uspela zaradi silno močnih nasprotnic, ki so v tej konkurenci že laško leto nastopile. Novomeščanke so igrali borbeno in požrtvovalno, prednjačijo pa so Knafljevičeva, Vojnigovičeva, Šmalčeva, Ročarjeva in Kogoljevičeva.
- Prihodajo nedeljo dopoldne bo gošovala v Novem mestu ljubljanska lirska in moška in ženska ekipa.

V petek 14. maja je bila v Novem mestu deseta redna seja OLO Novo mesto. Pred skupno sejo sta imela oba zborova ločeni kratki seji, na katerih sta bila izvoljena nova delovna predsednika zborov ter nekatere odborniške komisije.

Na skupni seji so odborniki najprej poslušali pregledno in izbrpno poročilo sveta za prosveto in kulturo, ki ga je prebral predsednik sveta Vladimir Berce. Izredno bogato gradivo poročila o stanju prosvete in kulture v novomeškem okraju ter o številnih problemih, kakor tudi o razpravi na poročilo, bomo obravnavali v izveščkih v prihodnjih številkih našega lista.

Na seji so odborniki rešili vrsto tekočih upravnih zadev ter sprejeli več odločb in odlokov. Tako je bila sprejeta odločba, da se v Toplicah in Sentrupertu osnujeta nižji gimnaziji, v Drganjih selih pa osnovna šola. Ker je potrjen načrt za gradnjo velikega lesnega kombinata pri Zalogu, je OLO sprejel odlok v ustanovitvi podjetja Lesni kombinat v gradnji. Za direktorja podjetja je bil imenovan Jože Knez. Prav tako je bil sprejet odlok o ustanovitvi podjetja v gradnji — tovarne vod-

nega stekla. Za direktorja tega podjetja je bil imenovan Niko Križan. OLO je prevzel jamstvo številnim podjetjem in ustanovam za investicijski kredit v skupnem znesku nad 126 milijonov din. Gre predvsem za dolgoročne investicijske kredite za kmetijske investicije. Okrajni ljudski odbor je potrdil predloge odlokov občinskih ljudskih odborov o sistemizaciji delovnih mest ter o dopolnilnih plačah uslužbencev v upravni administraciji pri občinskih in okrajnem ljudskem odboru, prav tako pa nove pravilnike v zdravstvenih ustanovah.

Ker morajo imeti tudi podružnice Narodne banke upravne odbore, je OLO izvolil člane upravnih odborov za podružnici NB v Novem mestu in Trebnjem. Na predlog okrajnega in okrajnega sodišča so bili razrešeni nekateri porotniki in na njihovo mesto izvoljeni drugi, rešenih pa je bilo še več drugih zadev organizacijskega in osebnega značaja. Prihodnja seja OLO bo verjetno v začetku junija. Glavna točka dnevnega reda bo poleg tekočih upravnih zadev poročilo Sveta za notranje zadeve.

POŽAR V RADOHOVI VASI

»Pri Johanu gorik« je šel glas od ust do ust 12. maja dopoldne v Radohovi vasi in okolici, ko je nenadoma nastal požar v gospodarskem poslopu posestnika in gostilničarja Ivana Gracarja pri železniški ostaji. Smola je bila, da je bilo prav ta dan obvezno cepljenje konj v Veliki Loki za dve občini in so bili povečini vsi konji zdoma, prav tako pa ljudje, ki so odhlieli na polje. Prvi so prispeli na kraj požara gasilci z Doba, kmalu za njimi pa še več

Množični dvboj Novo mesto — JLA na 30 deskah

V počastitev rojstnega dne maršala Tita bo v nedeljo 23. maja ob 16. uri dopoldne v Domu JLA množični dvboj na 30 deskah med reprezentanco Novega mesta in JLA. Ker je reprezentanca JLA zelo enočen nasprotnik, vabimo vse dobre šahiste, da se dvoboja udeležijo. Javljajo naj se pol ure pred pričetkom dvoboja. SD Novo mesto.

Mirna peč — Trebnje 8:4

V počastitev občinskega praznika so mladinci Trebnja in Mirne peč odigrali šahovski dvboj, v katerem je oslabljena ekipa Trebnja podlegla mirnopečki z rezultatom 8:4. Za Trebnje so dosegli točke: Pevec 1, De Petrič 1, Galošič 1, Vodnjavec 1; za Mirno peč pa: Godovičev in Makša 2, Jarc, Gasperšič, Murn, in Gasperšič 1, po 1 točko. Čiro P.

ŠAH — Kobler, Sitar in ing. Volk v polfinalu prvenstva LRS

Pretekli teden sta bila zaključena dva polfinalna turnirja za prvenstvo LRS, kjer so sodelovali tudi trije predstavniki Dolenjske, Koblar iz Črnomlja, Sitar iz Novega mesta in ing. Volk iz Kočevja.

Srednješolski Dolenjske so pokazali, da z veseljem vstajajo atletiki in da imajo v svojih vrstah še nekaj sposobnih atletov.

URBAS LUDVIK

Finomehanika — NOVO MESTO
Titov trg 6, telefon 58

Popravilno pisalne, računske in šivalne stroje, registrirane blagajne in nalivna peresa.

O d l o k o t r ž n e m i n s e j e m s k e m r e d u v N o v e m m e s t u

III. TRŽNI IN SEJEMSKI PROSTORI

1. člen
Prodaja blaga, ki je predmet tega odloka, je dovoljeno samo na določenih tržnih in sejemskih prostorih.

2. člen
Zivilski trg je na Florjanskem trgu, tedenski pražičji ter mesečni in letni živilski sejmi na sejmišču ob Loženski cesti, prodaja obrtnih izdelkov pa na Glavnem trgu oziroma na prostoru, ki ga določa svet za gospodarstvo ljudskega odbora mestne občine z oadbore.

IV. BLAGO, PRODAJALCI IN KUPCI

1. člen
Na živilskem trgu je dovoljeno prodajati vse vrste nepredelanih ali predelanih kmetijskih pridelkov, domačo perutnino, kunce, divjačino, ribe in druge ušitne vodne živali, žabe, polže, gozdne sadože, zdravilna zelišča, cvetlice, razna semena ter izdelke domače obrti.

2. člen
Prepovedana je prodaja alkoholnih pijač in starih že vabljeno predecev.

3. člen
Prepovedano je kakorkoli izpostavljanje in prodajati blago iz krajev, ki so uradno razglašeni za okužene.

4. člen
Prepovedano je prodaja alkoholnih pijač in starih že vabljeno predecev.

5. člen
Prepovedano je kakorkoli izpostavljanje in prodajati blago iz krajev, ki so uradno razglašeni za okužene.

6. člen
Prepovedano je prodaja alkoholnih pijač in starih že vabljeno predecev.

7. člen
Prepovedano je kakorkoli izpostavljanje in prodajati blago iz krajev, ki so uradno razglašeni za okužene.

8. člen
Prepovedano je kakorkoli izpostavljanje in prodajati blago iz krajev, ki so uradno razglašeni za okužene.

9. člen
Prepovedano je kakorkoli izpostavljanje in prodajati blago iz krajev, ki so uradno razglašeni za okužene.

10. člen
Prepovedano je kakorkoli izpostavljanje in prodajati blago iz krajev, ki so uradno razglašeni za okužene.

11. člen
Prepovedano je kakorkoli izpostavljanje in prodajati blago iz krajev, ki so uradno razglašeni za okužene.

12. člen
Prepovedano je kakorkoli izpostavljanje in prodajati blago iz krajev, ki so uradno razglašeni za okužene.

13. člen
Prepovedano je kakorkoli izpostavljanje in prodajati blago iz krajev, ki so uradno razglašeni za okužene.

14. člen
Prepovedano je kakorkoli izpostavljanje in prodajati blago iz krajev, ki so uradno razglašeni za okužene.

15. člen
Prepovedano je kakorkoli izpostavljanje in prodajati blago iz krajev, ki so uradno razglašeni za okužene.

16. člen
Prepovedano je kakorkoli izpostavljanje in prodajati blago iz krajev, ki so uradno razglašeni za okužene.

17. člen
Prepovedano je kakorkoli izpostavljanje in prodajati blago iz krajev, ki so uradno razglašeni za okužene.

18. člen
Prepovedano je kakorkoli izpostavljanje in prodajati blago iz krajev, ki so uradno razglašeni za okužene.

19. člen
Prepovedano je kakorkoli izpostavljanje in prodajati blago iz krajev, ki so uradno razglašeni za okužene.

20. člen
Prepovedano je kakorkoli izpostavljanje in prodajati blago iz krajev, ki so uradno razglašeni za okužene.

V. NAČIN PRODAJE

1. člen
Blago iz 7. člena te uredbe se prodaja na prodajalnih mizah ali v vozli. Na tleh se blago ne sme prodajati, razen v primerih nujne potrebe in, če to dovoljuje tržna uprava. V vsakem primeru pa morajo imeti prodajalci vse na trg prineseno ali pripeljano blago razloženo na prodaj na vidnem mestu.

2. člen
Vsak prodajalec ima pravico samo do enega prodajnega mesta.

3. člen
Za uporabo prodajnega mesta plača prodajalec tržni upravni postojbine, ki znaša po 10 dinarjev od doznanskega metra prodajne mizice, vendar ne manj kot 3 din.

4. člen
Obrne izdelke prodajajo obrtne organizacije na lastnih stojnicah.

5. člen
Obrtne organizacije morajo na občinski način označiti cene svojih izdelkov.

6. člen
Blago se sme prodajati le s predpisanimi merili.

7. člen
Uporabljati se smejo samo po veljavnih predpisih uradne priprave in potrjene merilne priprave.

8. člen
Dogod živine iz krajev, ki so uradno razglašeni za okužene, je prepovedano.

9. člen
Pri vohu na sejmšče pregleda mestni veterinar živino, če ne bo blago kakor živine kakor živine bolezni.

10. člen
Sumljiva živina se ne pusti na sejmšče in jo mora rejec takoj odgnati domov.

11. člen
Dogod živine iz krajev, ki so uradno razglašeni za okužene, je prepovedano.

12. člen
Pri vohu na sejmšče mora rejec oddati tam službujočo kontrolni inšpekcijski sejmške uprave živiniski organ list in plačati proti potrdilu sejmško pristojbino.

13. člen
Zivilski potni list mora rejcu izdati njegova domača občina in ne sme biti star nad 10 dni.

14. člen
(Nadaljevanje in konec prihodnje strani)

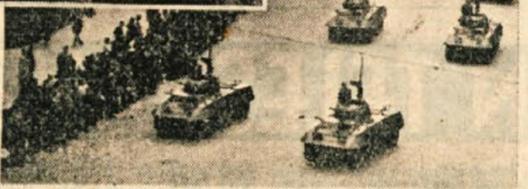
'Četrta velika fronta'

Nemški zgodovinar o jugoslovanskem partizanstvu

Znani nemški vojni zgodovinar Walter Görlitz je izdelal obširno delo v dveh zvezkih: »Druga svetovna vojna. Velik del te knjige je posvečen jugoslovanskemu partizanstvu in boju na Balkanu. Dasi ta zgodovinar zlasti glede osvobodilne borbe jugoslovanskih narodov mnogokrat potvarja resnico ter daje napačne sodbe in poglede, prinaša vendar v tem svojem delu tehtne, dokumentirane zaključke, ki pred svetovno javnostjo izpričujejo velikanski pomen in veličino naše partizanske borbe in njeno vlogo za propad nacizma in fašizma.

Motorizirane, pehotne, konjeniške in druge enote Jugoslovanske ljudske armade so 1. maja defilirale v Beogradu poleg tribune, na kateri je bil predsednik republike maršal Tito z drugimi državniki Jugoslavije in tujnimi vojaškimi in diplomatskimi zastopniki.

Razvoj Jugoslovanskih oboroženih sil, zvestih čuvarjev naše svobode, je od prvih partizanskih skupin do moderne oborožene armade zgodovinski delo tovariša Tita

Četrta fronta

Marsikdo, zlasti uradni sovjetski krogi, je skušal in še skuša prikazati borbo jugoslovanskih partizanov kot nepomembno akcijo v sklopu druge svetovne vojne, jo ponizati na nekatere »hostne akcije«. In čeprav malo čudno, je vendar zanimivo, da šele nemški zgodovinar kot prvi tuji važni zgodovinar daje priznanje pomenu naše narodnoosvobodilne vojne. Na početku svojega opisa partizanske vojne na Balkanu pravi: »Balkan se je zaradi partizanske vojne končno spremenil v četrto veliko fronto druge svetovne vojne, ki je zaposila okrog 600.000 vojakov nemških čet... Balkanski polotok je imel za nemško vojni vodstvo velikanski pomen.

Torej ne nekatere »hostne akcije«, temveč »velika četrta fronta«. Görlitzov opis partizanske vojne v Jugoslaviji nam očito pokaže velikansko razliko med partizanskim vojevadjem pri nas in v drugih deželah. Tam se je dejavnost partizanov kazala v sabotažnih in manjših akcijah, naš partizani pa so vodili vojno z brigadami, divizijami, korpusi in tudi z armadami. — Partizanski odpor v Jugoslaviji je že spočetka postal tako močan, da je nemška vrhovna komanda že 16. septembra 1941 izdala oster ukaz, da se vstaje zatire. Komendant Jugoslovanskega feldmaršala List je zahteval pojava, čeprav so že bile v Srbiji štiri pešadijske divizije, šest strelskih bataljonov za zaščito in druge enote. In prav med pripravami za napad na Moskvo, jeseni 1941, so morali Nemci poslati v Jugoslavijo 115 pešadijskih divizij iz Rusije, 342. divizijo iz Francije, nato pa še nekaj drugih enot in 202 oklopni polk. Iz Grčije so potegnili v Jugoslavijo en pešadijski polk in enote artilerije. Akcija za uničenje partizanskih čet v zapadni Srbiji (Prva ofenziva) ni uspela.

Partizanska vojna se je čedalje bolj širila po vsej

ljuje: »Vse te sile (to je: vse divizije, korpusi itd.) Nemcev, Italijanov, ustašev, domobrancev in drugih) še malo niso bile dovolj močne, da bi prostor, na katerem so se udeleževale partizanske enote, mogle zares kontrolirati. In spomladi 1942 je prišel na inspekcijo v Jugoslavijo general Warlimont in se študi on prepričal, da tukaj lahko pomaga samo dovolj veliko pojačanje.»

Tudi pojačanje ni pomagalo

Avgusta 1943 so Nemci prevzeli reorganizacijo vsega balkanskega bojišča in pripeljali tudi v Jugoslavijo no-

Razvoj Jugoslovanskih oboroženih sil, zvestih čuvarjev naše svobode, je od prvih partizanskih skupin do moderne oborožene armade zgodovinski delo tovariša Tita

ve divizije in korpusne. »Med kapitulacijo Italije,« piše Görlitz, »je skoraj vsa dalmatinska obala z otoki prišla v roke partizanom... V Sloveniji je izbruhnila splošna vstaja... Italijanski vojni plen je Titu silno koristilo. To je z drugimi besedami, priznanje, da Nemci, čeprav so se že v naprej pripravili, niso mogli preprečiti naši narodnoosvobodilni vojski, da ne bi razorožila italijanskih divizij in

osvobodila jadranske obale. »Titove jedinice so dobivale čedalje bolj značaj prave armade. Novembra 1943 je imela narodnoosvobodilna vojska že osem korpusov in 27 divizij.«

Kasneje Görlitz še večkrat omeni porast sil NOV, nikjer pa ne pove, da se je število korpusov in divizij do konca vojne podvojilo.

Na koncu obširnega poglavja o partizanski vojni ugotavlja nemški zgodovinar, da je zaključna faza partizanske vojne na Balkanu minila v popolni konsolidaciji Titove armade in komunistične federativne ureditve države. «Kot potrdilo navaja, da so »spomladi in poleti 1944 nemške in ustaške enote skupaj s četniki in kozakijskim korpusom vodile dve veliki akciji — »Resselsprung« in »Ribesall«, ki naj bi obklopile partizansko armado, predvsem pa ujele Tita. Toda ne »Resselsprung« ne »Ribesall« nista mogla več spremeniti stanja na Balkanu, kajti tukaj se je razvijala vojna v velikem merilu.»

Mi seveda dobro vemo, kaj je bilo naše partizanstvo in kaj je naša osvobodilna borba storila za osvoboditev jugoslovanskih narodov in za uničenje fašizma in nacizma v drugi svetovni vojni. Je pa Görlitzova knjiga navkljub hudim napakam in pomanjkljivostim glede na nas, važna za svetovno javnost. V nji je nemški zgodovinar poudaril pomen, hkrati pa nehoti tudi veličino naših partizanskih borb, naše partizanske vojske, ki je niti nemški vojni stroj ni mogel premagati. Pokazal je tudi tistim, ki našo osvobodilno borbo ponižujejo in vidijo v nji le neke vrste »hostnih in sabotažnih akcij«, da je bila tukaj resnična partizanska vojna sila, proti kateri so se morali Nemci — in še kako! — boriti na svoji četrtili veliki fronti.

(Po »Narodni armiji«)

Umrl je Alojzij Potočar-zadnji novomeški bobnar

13. maja so v Novem mestu pokopali vsem Novomeščanom dobro znanega in priljubljenega Alojzija Potočarja, mestnega uslužbenca - razglaševalca. Z njim je mesto izgubilo eno svojih še patriarhalnih zanimivosti — bobnarja. Kajti rajni Potočar je bil zadnji, ki je še do nedavnega z bobnom skliceval po ulicah meščane in jimbral razglase mestne občine.

Alojzij Potočar je bil po rodu Novomeščan in se je izučil kleparske obrti. Se zelo mlad je pa zaradi razmer v domači hiši odšel po svetu, kjer je ostal nad trideset let in opravljal svojo obrt v Franciji, Švic in Nemčiji. Ko se je spet vrnil v domače mesto, je kot potujoči klepar delal po vsej Dolenjski, zlasti na stavbah. Pred zadnjo vojno se je ponesečil in ker ni mogel več delati, je šel v mestno zavetišče. Pa tudi tu ni miroval, priden kot je bil, je postal nekak »hišni mojster« za vsa popravila in so ga vsi v zavetišču imeli radi. Med vojno so ga domobranci in Nemci za nekaj časa zaprli, po končani vojni pa ga je sprejel v službo

Potočar je bil v službi in sploh pri delu silno vester in priden. Živel je samotarsko, njegova velika ljubezen so pa bile knjige in glasba. Zamudil ni nobenega koncerta. Bil je sploh izobražen mož in se je s svojim vedenjem in ustrežljivostjo vsakomur priljubil. Umrl je po kratki bolezni, star 77 let.

Dopisujte v »Dolenjski list«

Sredi lanskega leta je Okrajni odbor Ljudske prosvete v Novem mestu začel pod uredništvom Boga Komelja izdajati Ljudsko prosveto; revija naj bi izhajala po potrebi, prinašala pa naj bi navodila za prireditve, ocene prireditev, članke s področja kulturno-prosvetnega življenja in leposlovnih prispevkov dolenjskih literatorov; na ta način naj bi idejno in kvalitetno usmerjala kulturno-prosvetno življenje v okraju (Ob prvi številki, str. 3).

Ker so nastale s tiskom težave, se je uredništvo odločilo, da s pravkar izšlo številko zaključijo prvi letnik; v ta namen je dodalo tudi kazalo. Iz njega je razvidno, da je na 108 straneh poleg drobnih vesti in poročil bilo objavljenih sedem pesmi, dva ali trije leposlovnih prispevki v prozi, dva dramsatična prizora in okoli 30 člankov. Poleg urednika je sodelovalo osemnajst avtorjev.

Naš list je o reviji poročal sproti, zato naj podamo najprej pregled vsebine zadnje številke, nato pa še nekaj misli in pripomb k celotnemu letniku.

Severin Šal je tokrat prispel občuteni Osmutek za pesem; žal ga zaradi površne korekture (ne po avtorjevi želji) kazal precej napak (Rovš Log, skrinja, namesto Kmara, itd.); Zdravko Slamnik

objavlja tri pesmi; zadnja pa je precej nedodelana; Slavko Kastelic je iz daljšega dela priobčil prozo O samljena domačija, vendar je prav zaradi fragmentarnosti težko izreči sodbo o njej.

Vse ostali del zavzemajo članki; iz njih je razvidno, da je uredništvo hotelo menda hkrati počastiti Prešernov tednik, pa se je tisk zakasnil, in Trdinno, vendar prvega le z Jakčevo podobo na ovitku, drugega pa z obširnejšimi članki. Najtehtnejši je pač tisti, ki ga je napisal o Trdinni urednik njegovega Zbrana dela Janez Logar; to je nedvomno najboljši članek celega letnika; napisan je premljeno in jasno in na izvirni način osvetljuje Trdinovo ustvarjanje, predvsem pa pisateljev odnos do ljudskega blaga. — Urednik Boga Komelj je napisal en članek v zvezi s Trdinovim bivanjem v Novem mestu in njegovo oporoko, enega po o Milanu Puglju in njegovi ljubezni do Gizele in Mire Wagner; oba sta obilno ilustrirana, drugi pa prinaša iz Pugljeve ostaline nekaj pesmi, ki pa v ničemer ne spreminjajo dosedanje sodbe, da je bil Pugelj čisto povprečen poet. Urednik poroča tudi o uspehih Božidarja Jakca na mednarodni razstavi lesorezov v Zürichu. — Severina Šalja zani-

mivo kramljanje »O zadovoljnem Kranjcu Valentinu Vodniku« je bilo napisano za Prešernov teden, pa bo tudi sedaj prišlo prav. — Jože Zamljen obuja v bogato ilustriranem članku spomine na prvo lutkovno predstavo v St. Jerneju pred 16 leti, o učitelju in ljudskoprosvetnem delu pa raz-

celoten letnik vtis zbornika bolj ali manj slučajno razvrstjenih člankov, ki se vrh tega skoraj vsi ukvarjajo s preteklostjo, namesto da bi bili posvečeni v prvi vrsti našemu sodobnemu ljudskoprosvetnemu življenju. Če bi bilo uredništvo v vsaki številki vsaj malo imelo pred očmi

Ob zaključku prvega letnika DOLENJSKE PROSVETE

pravila v nedokončanem članku Ivan Andolšek. List se spominja pred desetimi leti tragično preminulega umetnostnega zgodovinarja Jožeta Gregorica — o njem piše Polde Cigler — in lani umrle pesnice Marice Strnadove, prinaša pa tudi pravilnik o podeljevanju Trdinovih nagrad, ki jih bo vsako leto razdelil Okrajni odbor Ljudske prosvete kulturnim in prosvetnim delavcem.

Kakor vidimo, torej kar bogata vsebina, vendar — preneenolna. Toda na tem, ne boleva le zadnja številka, ampak tudi vse prejšnje. Uredništvo je premalo pazilo na to, da bi bila vsebina peštra in smotritno urejena; tako dela

program, ki ga je napisalo za uvod v prvi, bi bila podoba lista precej bolj peštra, privlačna in aktualna. Tako pa se ko pa člankov ukvarja z bolj ali manj odmaknjenimi problemi kulturne preteklosti, ki se jim vrh tega posveča večja pozornost, predvsem pa večji prostor, kot ga je resnici zaslužijo.

Ce pogledamo, kako je revija izpolnila program, ki si ga je na začetku leta nadela, dobimo tole podobo:

1. Članek, ki bi »idejno in kvalitetno usmerjal kulturno-prosvetno življenje v okraju,« je zelo malo; sem spada pravzaprav le učitelj in ljudskoprosvetno delo; toda tudi ta je

Lep koncert moškega zbora v Novem mestu

Moški pevski zbor, tretja sekcija kulturnega društva Dušan Jereb, se je zadnje čase zelo razvilo, tako po številu pevcev kot po svoji pevski kvaliteti. Zbor šteje že čez trideset članov, vodi ga pa Tone Markelj. Do nedavna je štel konaj kakih 12 pevcev, ki so sicer marljivo sodelovali pri vseh proslavah in prireditvah, ostali pa nekje v sredini, kot »pomozno osebje«, brez nazadovanja, pa tudi brez napredka. Zdaj je pa tudi vanje dahnilo življenje. Pristopili so novi člani, začel se je resen in stalen študij in kar na lepem so naši pevci dali svoj prvi večji in kvalitetni koncert, in sicer ne v Novem mestu, ampak v Slovenskih Konjicah in v bolnišnici za tuberkulozne v Novem Celju. V obeh krajih so poželji zasluženo priznanje, presenetli so pa tudi tistih nekaj Novomeščanov, ki so bili bli z njimi.

V tednu protituberkulozne lige in v njeno korist so pa dali svoj prvi koncert v Novem mestu. Novomeščani so nastopili dvorano v Prosvetnem domu in niso odšli razočarani. Slišali so lepo, kvalitetno in izbruseno petje naših ljudskih in umetnih pesmi in z bogatim aplavzom nagradili pevce in njihovega pevovodjo Toneta Markelja. Spoznali so, da smo v Novem mestu nazadnje le dobili moški pevski zbor, ki zasluži priznanje in častno zastavo pevsko kulturo v dolenjski metropoli, kakor jo okrajni pevski zbor prosvetnih delavcev zastopa v okraju. To je lep napredek; obnavlja se bogata tradicija pevške kulture na tem področju Dolenjske.

Pri koncertu pevskega zbora je sodeloval tudi orkester KD Dušana Jereba, ki je pod dirigentom Ivo Mitagom dal nekaj samostojnih glasbenih točk.

Obvestilo dopisnikom in sodelavcem

Zaradi pomanjkanja prostora v tej številki, bomo objavili preostale dopise in sestavke v prihodnji številki. Članek »Če študent na razjo gre...« bo zaključen iz istega razloga prav tako drug teden. Uredništvo

IZID NAGRADNEGA ŽREBANJA PRVOMAJSKE KRIŽANKE

Izmed 123 rešitev so bili v ponedeljek, 17. maja ob navzočnosti 3 naročnikov našega tednika ter članov uredništva in uprave izbrani naslednji reševalci prvomajske križanke:

1. Planišek Marija, Ljubljana, Ljubičeva 2 — 2.500 din.

2. Bižal Milan, Kočevje, Svet svobode 45 — dobi knjigo Trg humorja in satire.

3. Ajdunka Marijana, Ljubljana, Zarnikova 14/1 — rdeča in črna (celo platno).

4. Verbič Miro, Novo mesto, Poštna ulica 1 — Potovanje v Indijo (popolnato).

5. Čunkelj Marijan, Novo mesto — knjigo Veliko pričakovanje.

REŠITVE PRVOMAJSKE NAGRADNE KRIŽANKE

Vodstvo: 1. in 22. navpično: Pevi maj praznik delovnega ljudstva, 23. rlici; 24. orograf; 25. ofical; 26. gau; 27. totem; 28. ovna; 29. cilen; 30. kje; 31. ND; 32. akotudi; 33. beg; 37. amenoraja; 40. čev. (čevlje); 42. zima; 43. poper; 44. Ivan; 45. vrt; 47. krasen; 48. jasmin; 51. bratec; 52. udav; 53. JE; 54. enaki; 56. tipko; 58. Iran; 59. minareta; 64. kiji; 65. ne; 67. italec; 68. sir; 69. neviden; 71. ara,

S prirodo k novemu človeku! S tem svojim geslom so doslej v dveh zaporednih poletjih novomeški taborniki koristno prebili del poletja pod platnenimi hiščami na nepozabnem, prelepem prostoru ob Krki pod Otočcem. Kdor je bil z njimi, ne bo nikoli več pozabil njihove mladostne sproščenosti, vselega smeha in romantičnega kraja. Letos nameravajo taborniki člani Rodu gorjanskih tabornikov ob Kolpi v Beli krajini. Spoznavanje domovine in njenih prirodnih lepot je ena izmed nalog priljubljene taborniške organizacije. Na desnem bregu Krke pod otoškimi gradom pa se bodo letos svetili šotori Počitniške zveze Slovenije. Mladina iz vseh krajev bo prišla na Dolenjsko in si tu na svežem zraku, soncu in ob vodi nabrala novih moči za d. elo.

Češčenje nacističnih poštati

Pravosodni minister Dolenje Saske je izdal ukaz, da se izkopljejo vojni zločinci, ki so bili obsojeni na smrt in pokopani v skupnem grobu zavranih kaznilnic v Hameinu, in da se jih dostojno pokopije — vsakega v svoji grob. Jih je precej — 91.

Svetovni židovski kongres je zato objavil oster protest, v katerem pravi: »Zalostno, da je danes mogoče zahtevati dostojen pokop za demone, kakršen je bil Joseph Kramer, »belsenška zver«, ali Irma Grese, »človeška tigrovka«. Odlok nemških oblasti žal spomin na neštete žrtve Hitlerja. Ta posmrtna rehabilitacija nacističnih zverin vzbuja najhujšo dolino v dobre namere Nemcev in v izjave, da se je Nemčija osvobodila svoje preteklosti.«

OKROGLE BODICASTE

SREČA

»Jeze, Meta, si sišla, da je Drenovc s Hriba umrl? Vol ga je na paši tako v trehuh sunil, da je ta bogec čez tri ure izdihnil.«

»O, jejeje, Mina! Ampak srečo je pa ta Drenovec le imel. Viš, če bi ga bil namesto vola rital konj, bi bil pri priči mrtev.«

OKROG VOGALA

»Cujte,« pravi sodnik prič, »ali mislite, da je obtoženi res vaški tat?«

»Ne morem reči; ne vem. Ampak če bi bil jaz kokoš, bi zmerom čepel v kokošnjaku na najvišji gredi.«

ZA STARE DNI

Razbojnik je napadel Martina, pa zavpil: »Denar ali življenje!«

»Kar življenje mi vzemi, je

dejal Martin. »Denar hranim za stare dni.«

ZAKONSKI DVOGOVOR

»Kaj misliš, da si mi všeč, kadar se napiješ?« zmerja žena moža.

»Ampak, ljuba ženica! Jaz pijem zato, da si ti meni lahko všeč.«

SNUBLJENJE PREDNAMCEV

»Ni važno, da je lepa, glavno, da je močna!«

pisan tako daleč proč od prakse, da si bo človek na terenu le malo pomagal z njim. Ali ne bi bilo bolje, če bi raje kar konkretno navedli, kaj naj se predava na podeželskih ljudskih univerzah, kaj naj se bere na bralnih krožkih, da bo ljudje pritegnilo, da jim bo širilo obzorje in jih notranje bogat-

raznih prireditvah. Tudi drammatizacija Maupassantove novele — Starec Millon ter Kastelčeva igra Iz trpljenja v svobodo bosta nemara rešila iz stiske kako igralsko skupino ali šolo.

4. največ je člankov literarnozgodovinske vsebine. Zavzemajo nesorazmerno veliko strani, to je okoli 50! Ne samo da bi jih lahko bilo manj, marveč so tudi predolgi in preveč nedodelani. V tem pogledu je uredništvu povsem manjkala kritičnost (prim. s. 11-12, 36-41, 67-69, 88-94!) Izgovor, da je bilo drugega gradiva premalo; je jalov, saj je bilo določeno, da bo list izhajal »po potrebi!«

Podobna je stvar s podobami. Ne bom rekel, da so nepotrebnostne slike na ovitkih, nasprotno, prav lepe so, skrbno so izbrane in so dokument slavnosti, ki so se vršile lani v zvezi z odkritjem spomenika talecem in svobodi v Novem mestu.

(Nemara bi jim bilo treba posvetiti tudi kak tekst v samem listu). Mislim pa, da sodijo udeleženci gospodinjinskih tečajev vendarle bolj v dnevno časopisje. Tudi ne kaže že tako deficitno revijo obremenjevati s klisuranim slik dijaških listov, pogledov na razstavo dijaških listov (!) ali celo na-

slovni strani takih knjig, kot je Krajevna Narodna biblioteka, saj jih je bila še po osvoboditvi polna sleherna novomeška trgovina, ker so z njimi potrošnikom zavijali blago!

Ce dodamo še to, da so bile posamezne številke premalo skrbno urejene (razvrstitev vsebine!) in da je bila tu in tam tudi skrb za jezik premanjuna (Primcova Julija, v Slovenskem narodu, z dvema deli, proizvajalna sredstva za proizvajanje), potem so v glavnem povedani pomisleki, s katerim smo sprejeli prvi letnik Dolenjske prosvete. Glede na prihodnji letnik pa je naša misel taka: uredništvo naj si že pred izidom prve številke zagotovi zadosten vsebinski »kapital«, to je članke z vseh področij ljudskoprosvetnega življenja, predvsem pa take, ki bodo v resnici usmerjali življenje v okraju. Poskusebi bo moralo, da bodo članki kvalitetni, zanimivi in ne predolgi. Revija nikakor ne sme biti prostor za odlaganje stvari, ki jih drugod ni mogoče plasirati zaradi njihove nedoglednosti. Tako bomo prišli do lista, ki bo ljudem koristil in se bodo prav zato nanj v večjem številu naročali. Tudi to ni postranska stvar!